

ZAŠTO JE DR. DANICA PINTEROVIĆ NAJZNA- ČAJNIJA KULTURNA DJELATNICA GRADA OSIJEKA

dr. sc. Marina Kovač

Muzej Slavonije
Trg Sv. Trojstva 6
HR-31000 Osijek
marina.kovac@mso.hr

Izvorni znanstveni rad

UDK: 069.01-05Pinterović, D.

Ključne riječi:

Danica Pinterović
profesorica
Muzej Slavonije
kustosica
Osijek
Dnevnički rada Danice Pinterović
arheologija
nagrade

U radu je riječ o profesionalnoj karijeri ugledne Osječanke, znanstvenice i muzealke – dr. Danice Pinterović. Rad prati njezino školovanje, prva dva desetljeća rada na osječkim gimnazijama te konačno dolazak u Državni muzej u Osijeku 1941. godine, gdje 1949. godine postaje direktoricom te na toj poziciji ostaje sve do umirovljenja 1961. godine. Nakon početnog bavljenja knjižnom građom, umjetničkim obrtom i etnologijom nakon 1951. godine u potpunosti se posvetila arheologiji rimske Murse. Njezina svestranost, kako osobna tako i profesionalna, potvrđena je dokumentarnom građom Muzeja Slavonije i obiteljskom ostavštinom obitelji dr. Danice Pinterović.

Sl. 1. Djeca Antuna i Ane Nine Pinterović (gledano s lijeva): Milovan, Olga, Danica i Nada fotografirani 1902. godine u atelju Georga Knittela u Osijeku, Privatne fotografije obitelji dr. Danice Pinterović

UVOD

Tijekom 2013. godine autorica ovoga rada došla je na ideju da prouči svu dokumentaciju o dr. Danici Pinterović, koju čuva Povijesni odjel Muzeja Slavonije¹, te da nakon istraživanja objavi zbornik radova posvećen ovoj značajnoj znanstvenici. Nakon više od godinu dana proučavanja mnogobrojne privatne i službene korespondencije, fotografija, dopisa, nagrada, bilješki i dnevnika postalo je više nego jasno da je djelovanje Danice Pinterović, u ostalim područjima izvan arheologije, bilo mnogo dublje, kompleksnije i važnije nego se do sada mislilo. Zbog toga je autorica ovoga rada odlučila organizirati stručno-znanstveni skup², na kojem će svako od područja djelovanja Danice Pinterović predstaviti netko od stručnjaka vezan za navedeno područje ili temu, te prateću autorsku izložbu³ posvećenu Danici Pinterović.

Ime Danice Pinterović u gradu Osijeku i Slavoniji, kao i u znanstvenim krugovima u ostatku Hrvatske, samo je za sebe institucija. Autorica ovoga rada u to se uvjerila

pripremajući spomenuti stručno-znanstveni skup „Danica Pinterović – rad i djelovanje“ kada je i sam spomen njezina imena značio apsolutni pristanak na sudjelovanje u radu Skupa.

OBRAZOVANJE I POČETAK KARIJERE

Dr. Danica Pinterović (17. veljače 1897. – 17. siječnja 1985.) potječe iz ugledne osječke obitelji Pinterović⁴ koja joj je mogla pružiti visoku naobrazbu (Sl. 1). U Osijeku je od 1903. do 1907. pohađala Nižu pučku školu, a od 1907. do 1911. Višu pučku djevojačku školu.⁵ Ženski licej u Zagrebu pohađala je od 1911. do 1915., a ispit zrelosti položila je na Donjogradskoj gimnaziji⁶ u Zagrebu 1915. godine. Zatim je sedam semestara na Sveučilištu u Zagrebu studirala povijest i zemljopis, od 1915. do 1919., a istu je grupu predmeta studirala i u Beču ljetnog semestra 1918. (školske godine 1917./1918.) (Sl. 2).⁷

Danica Pinterović još je u ranom djetinjstvu pokazivala želju za učenjem. Kako u svom *Dnevniku*⁸ piše njezina

¹ Ovom prilikom zahvaljujem kolegama Anti Grubišiću i Grguru Marku Ivankoviću na ustupljenoj građi iz njihovih zbirki kao i pranećakinjama dr. Danice Pinterović – Camilli Daxner i Ivani Hubert – na ustupljenim obiteljskim fotografijama, dnevnicima i spomenarima obitelji Pinterović te svim usmenim i pismenim informacijama kojima su obogatile ovo istraživanje.

² Jednodnevni stručno-znanstveni skup „Dr. Danica Pinterović – rad i djelovanje“ održan je u Muzeju Slavonije (zgrada Glavne straže) dana 17. veljače 2015. godine.

³ Izložba „Danica Pinterović – Sve za Muzej“, autorice Marine Kovač, otvorena je Muzeju Slavonije (zgrada Glavne straže) dana 16. veljače 2015. godine.

⁴ Otac dr. Antun Pinterović (1865. – 1940.) bio je poznati osječki odvjetnik i gradonačelnik grada Osijeka od 1914. do 1920. godine. Brat dr. Milovan Pinterović (1893. – 1972.), također odvjetnik, bio je gradonačelnik grada Osijeka tijekom tri mjeseca 1935. godine. (Sršan, 2009.b, 106–107, 112).

⁵ Ovom prilikom zahvaljujem dr. sc. Zlati Živaković-Kerže na ustupljenim podacima.

⁶ Danas je to Klasična gimnazija u Zagrebu.

⁷ Kako Danica Pinterović sama navodi u dokumentarnom filmu „Dr. Danica Pinterović“ (*Dokumentarni film*, 1976; Sršan, 2009.a, str. 164, 215).

⁸ Ovom prilikom zahvaljujem gospodama Ivani Hubert i Camilli Daxner, praukunama

Sl. 2. Danica Pinterović za vrijeme studija (treća gledano s lijeva), Privatne fotografije obitelji dr. Danice Pinterović

majka Ana Pinterović, rođena Voraček: *Danica je već za ranog djetinjstva bila ambiciozna u svakom pogledu.*⁹ Isti ju elan nije prolazio ni za vrijeme studija, tako da njezina majka piše: *Danica je bila obuzeta tolikom žudnjom za studijem, da nije u tolikoj mjeri tugovala za kućom.*¹⁰ ili *U studiju je bila vrlo ustrajna i svojom čvrstom voljom svršila je filozofiju. Poslije je postigla i doktorat.*¹¹

Sl. 3. Danica Pinterović svira klavir u društvu šogorice Anice, nepoznate žene te sestre Nade (gledano s lijeva), Privatne fotografije obitelji dr. Danice Pinterović

Ane Nine Voraček, na ustupljenom *Dnevniku* iz obiteljske ostavštine.

⁹ *Dnevnik Ane Pinterović, 1943.*, str. 4.

¹⁰ *Ibidem*, str. 5–6.

¹¹ *Ibidem*.

Kao djevojčica, zainteresirala se za glazbu i od devete godine intenzivno usavršava sviranje na glasoviru (Sl. 3), kojim se bavila tijekom cijeloga školovanja u Osijeku i Zagrebu, što je konačno kulminiralo upisivanjem konzervatorija¹² u Beču.¹³ Dokumentarna zbirka Povijesnog odjela Muzeja Slavonije čuva u notne zapise koji su bili u njezinu vlasništvu, a među kojima su i notni zapisi starije sestre – Olge Pinterović.¹⁴

Nakon završetka studija Danica Pinterović vratila se u Osijek 1919. godine. U rodnom je gradu sljedeće dvije godine¹⁵ predavala na Kraljevskoj realnoj gimnaziji¹⁶, koja se nalazila u današnjoj zgradi III. gimnazije u ulici Kamila Firingera u osječkoj Tvrdi.¹⁷ Na muškoj realci predavala je

¹² Prema kazivanju pranećakinje akademske slikarice i restauratorice Camille Daxner nikada ga nije završila. (*Kazivanje*).

¹³ Kako dr. Pinterović sama navodi u dokumentarnom filmu „Dr. Danica Pinterović“. (*Dokumentarni film, 1976*).

¹⁴ *Ostavština dr. Danice Pinterović*.

¹⁵ Marija Malbaša navodi 1919. godinu kao godinu početka službovanja Danice Pinterović na osječkim gimnazijama, a isti se podatak nalazi i u Hrvatskoj općoj enciklopediji. Dr. Stjepan Sršan pak donosi podatak kako je Danica Pinterović, 15. ožujka 1920. godine dekretom imenovana namjesnom učiteljicom u Kraljevskoj realnoj gimnaziji.

¹⁶ Realna gimnazija (muška) često je od svog osnutka 1870. godine mijenjala naziv, ovisno o državnom i odgojno-obrazovnom sistemu. U vrijeme zaposlenja Danice Pinterović Realna gimnazija nosila je naziv Kraljevska realna gimnazija (1919. – 1925.). Kasnije je među građanima grada Osijeka bila poznata kao Muška realna gimnazija. Od 1941. godine nosi ime Državna muška realna gimnazija, a s radom prestaje 1945. godine. Od tada često mijenja naziv, a danas joj je sljednik III. gimnazija Osijek (prirodoslovno-matematička).

¹⁷ Sršan, 2009.a, str. 22–24, 164; Radman, 2001., str. 16; Malbaša, 1977., str. 354, *Dnevnik Ane Pinterović, 1943.*, str. 6.; Pinterović, 2006., str. 469.

Sl. 4. IV. a razred Ženske realne gimnazije 1929. godine (Danica Pinterović je peta s lijeva u drugom redu od dolje), Zbirka fotografija Muzeja Slavonije

hrvatski, njemački i francuski jezik te zemljopis i krasopis.¹⁸

Od svibnja 1920. predavala je povijest i zemljopis na Kraljevskoj ženskoj realnoj gimnaziji i višem ženskom liceju u Osijeku¹⁹, a godinu poslije izdana joj je profesorska svjedodžba iz zemljopisa i povijesti kao glavne struke.²⁰ Na Kraljevskoj ženskoj realnoj gimnaziji (Sl. 4) kolege profesori su joj bili dr. Josip Bösendorfer²¹, Marija Malbaša²² i Josip Leović²³, s kojima je dvadesetak godina poslije blisko surađivala na brojnim poslovima u Muzeju Slavonije.

Kao gimnazijska profesorica posebno se interesirala za područja pedagogije i psihologije. Radove iz ova dva područja objavljivala je tijekom tridesetih godina, najčešće

u: *Glasniku Jugoslovenskog profesorskog društva*, časopisu za pedagogiju *Napredak* kao i listu srednjoškolske mladeži *Mladost*.²⁴ U to je vrijeme često održavala i predavanja vezana uz spomenute teme. Tako je 1932. u ciklusu predavanja narodne i prosvjetne udruge Hrvatska žena, podružnica Osijek²⁵, održala predavanje o utjecaju tjelesnih nedostataka na razvoj sposobnosti i karaktera, koje je 1933. i objavila u *Glasniku Jugoslovenskog profesorskog društva*. Kako donosi Hrvatski list, od 19. veljače 1932.: *Dvorana je bila puna gostiju (...) Ovo predavanje, toliko zanimljivo ne samo po sadržaju nego i savršenim oblikom, kojim ga je predavačica izrekla (...), polučilo je vanredan uspjeh i živo povlađivanje*. Predavanje profesorice Danice Pinterović imalo je izniman uspjeh te su članice Hrvatske žene izrazile želju za nastavkom organiziranja ovakvih poučnih predavanja i za žene izvan udruge, koje su voljne upotrijebiti svoje znanje *slušajući predavanja vrsnih predavača*.²⁶

¹⁸ Popis, 2001., str. 79.

¹⁹ Ženska realna gimnazija u Osijeku osnovana je 1917. godine. U vrijeme zaposlenja Danice Pinterović nosi naziv Kraljevska ženska realna gimnazija i viši ženski licej (1920. – 1923.). Od 1920. godine nalazila se u zgradi Velike klasične gimnazije, današnja Ekonomska i upravna škola Osijek, na Trgu Sv. Trojstva 4. Kroz godine mnogo je puta mijenjala naziv, a pridjev ženska nosila je sve do 1955. Danas je sljednik Kraljevske ženske realne gimnazije II, gimnazija Osijek.

²⁰ *Dnevnik Ane Pinterović, 1943.*, str. 6; Popis, 2001., str. 83; Sršan 2009.a, str. 215.

²¹ Josip Bösendorfer, profesor zemljopisa i povijesti, dugi je niz godina predavao na Muškoj i Ženskoj realnoj gimnaziji. Imenovan je direktorom osječkog Muzeja 1941. godine, gdje se posebno bavio istraživanjem prošlosti Osijeka i Slavonije. Za vrijeme njegova mandata Muzej se nekoliko puta selio, a broj zaposlenika povećavao. Godine 1942. pokrenuo je *Osječki zbornik* kao stručno glasilo Muzeja. (Malbaša, 1977., str. 353).

²² Marija Malbaša, profesorica njemačkog i francuskog jezika te književnosti. Od 1933. do 1951. godine predaje na Ženskoj realnoj gimnaziji. Najveći stručni i znanstveni doprinos ostvarila je kao knjižničarka Muzeja Slavonije, u kojem radi od 1951. godine. Uza joj je specijalizacija bila izrada bibliografije osječkih tiskara. (Malbaša, 1977., str. 356).

²³ Josip Leović, studirao je umjetnički obrt i klesarstvo u Beču, a potom i u Zagrebu na Privremenoj školi za umjetnost i umjetni obrt, današnja Akademiju likovnih umjetnosti. Specijalizirao se u grafici, u klasi Mencija Clementa Crnčića, a kasnije i u Beču na c. i kr. Grafičkom naučnom i pokusnom zavodu. Od 1922. godine radi kao nastavnik crtanja na Ženskoj realnoj gimnaziji, sve do 1947. godine. Kao kustos zbirke slika i skulptura Muzeja Slavonije radi od 1947. godine, a od 1951. kao preparator, restaurator i crtač Muzeja. (Malbaša, 1977., str. 355; Zec, 2013., str. 17–31).

²⁴ Vidi: Pinterović, D., 1932., Kako doživljaji iz najranijeg djetinjstva utiču na razvoj karaktera, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva*, knj. 12, sv. 9, Beograd, 840–845; Pinterović, D., 1932., Kako doživljaji iz najranijeg djetinjstva utiču na razvoj karaktera, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva*, knj. 12, sv. 10 – 12, Beograd, 917–922; Pinterović, D., 1933., Uticaj tjelesnih nedostataka na razvoj sposobnosti i karaktera, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva*, knj. 13, sv. 10 – 12, Beograd, 920–933; Pinterović, D., 1939., Iz beležaka o engleskim školama, *Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva*, knj. 15, sv. 5, Beograd, 360–367; Pinterović, D., 1939., O duševnom pubertetu ženske mladeži, *Napredak*: časopis za pedagogiju, br. 1, Zagreb, 34–42; Pinterović, D., 1938., Oj, visoki Durmitore!, *Mladost*: list srednjoškolske mladeži, br. 4, Zagreb, 114–117.

²⁵ Narodna i prosvjetna udruga Hrvatska žena osnovana je u Zagrebu početkom 1921. godine. Djelovala je kao dobrotvorna udruga, ali i na nacionalnom, kulturnom i prosvjetnom području. Udruga je imala i velik broj podružnica, među kojima je bila i osječka, a s prekidima je djelovala pune 22 godine, sve do 1943., kada je zabranjena. (Lončar, 2011., str. 207–208).

²⁶ Predavanje, 1932., str. 6.

PRVA DOKTORICA POVIJESTI UNIVERZITETA U BEOGRADU

Kao što je vidljivo iz tiska i strukovnih časopisa, područje interesa Danice Pinterović bilo je vrlo široko. Za vrijeme rada na osječkim gimnazijama posebno se zainteresirala za Bizant 5. i 6. stoljeća. Tako je vođena željom za novim znanjima upisala doktorski studij povijesti, područje bizantologije, na studiju povijesti na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Njezin interes usmjerio se na proučavanje carice Teodore, o čemu svjedoči i rukopisni rad "Carica Teodora, Psihologijski prikaz prema nekim izvorima VI. stoljeća"²⁷ koji joj je poslužio kao baza pri izradi disertacije.

Danica Pinterović poznavala je nekoliko svjetskih jezika. Uz hrvatski, aktivno se služila njemačkim i francuskim jezikom, što je bila velika prednost pri istraživanju za potrebe disertacije²⁸, a kasnije i u znanstvenom radu. Ujedno je vrlo dobro vladala engleskim i latinskim jezikom te je dio kasnije korespondencije vodila i na talijanskom jeziku.²⁹

Dana 28. listopada 1933. Danica Pinterović obranila je u Beogradu doktorsku disertaciju pod nazivom *Teodora – vizantiska carica*.³⁰ Danica Pinterović promovirana je u doktoricu znanosti 11. ožujka 1934., čime je postala prva doktorica povijesti na Univerzitetu u Beogradu. Stjecanje titule doktorice povijesti odjeknulo je u tadašnjem tisku, o čemu svjedoči novinski članak objavljen u beogradskoj *Štampi* 12. ožujka 1934., koji donosi: *Juče je promovisana za doktora istorijske grupe gđa Danica Pinterović: ona je prva žena, koja je doktorirala na Beogradskom univerzitetu, iz istorijske grupe nauka, i to što treba naročito istaći, iz istorije Vizantije, gde se bez znanja klasičnih jezika – grčkog i latinskog – i bez znanja tri četiri moderna jezika – francuskog, nemačkog i engleskog – uopšte ne može raditi*.³¹

Potaknuta pozitivnim reakcijama, Danica Pinterović objavila je svoju doktorsku disertaciju 1934. u Osijeku. Tiskanje ove knjige imalo je velikog odjeka u javnosti te se o njoj pisalo kao zanimljivom i rijetkom djelu, visoke znanstvene kvalitete.³² Osječki *Morgenblatt* objavljuje, dana 10. travnja 1934., članak „Theodora, Kaiserin von Byzanz“ u kojem navode kako je profesorica Djevojačke realne gimnazije Danica Pinterović objavila svoju doktorsku disertaciju i detaljnije donose sadržaj.³³ Knjigu naslova *Teodora – vizantiska carica* tiskala je osječka Štamparija Josip Nol (Sl. 5).³⁴

²⁷ Pinterović, D., 1926.

²⁸ Danica Pinterović spominje u dokumentarnom filmu „Dr. Danica Pinterović“ kako je proučavala literaturu u bibliotekama Beograda, Pariza i Beča. (*Dokumentarni film, 1976*).

²⁹ Njezino poznavanje stranih jezika vidljivo je iz pisama, koja su sačuvana kao odgovori na pisma inozemnih stručnjaka s kojima je održavala živu korespondenciju, a koja se čuvaju u Dokumentarnoj zbirci Povijesnog odjela Muzeja Slavonije.

³⁰ Doktorska disertacija Danice Pinterović primljena je na sjednici savjeta Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu 26. svibnja 1933. godine. (Teodora: vizantiska carica (sr), PHAIDRA, Digitalni repozitorij Univerziteta u Beogradu, Posjet/Access: https://phaidrag.bg.ac.rs/detail_object/o:8932?tab=13 [25/11/2015]).

³¹ Prva, 1934., str. 3.

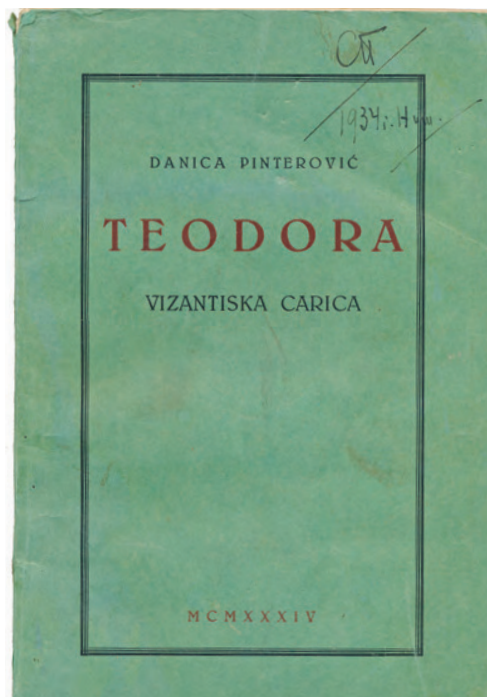
³² R. F. M., 1934., str. 3.; DR. B., 1934., str. 6.

³³ DR. B., 1934., str. 6.

³⁴ Točan mjesec izdavanja knjige *Teodora – vizantiska carica* nije poznat. Dr. Pinterović

POČETAK RADA U OSJEČKOM DRŽAVNOM MUZEJU

Za svoga rada na Ženskoj realci Danica Pinterović je osim profesorskog obavljala i posao knjižničarke učiteljske knjižnice³⁵ i tom se prilikom vrlo dobro upoznala i s knjižničarskom strukom, što joj je kasnije koristilo u prvim godinama rada u osječkom Muzeju. Danica Pinterović je od 1941. volontirala u Državnom muzeju u Osijeku³⁶ pomažući oko muzejske knjižnice. Na Ženskoj realnoj gimnaziji predavala je sve do 20. rujna 1943.³⁷, ukupno 23 godine i nepuna 4 mjeseca profesorskog rada, a od tog je dana stalno zaposlena u osječkom muzeju kao knjižničarka. Potom radi kao kustosica zbirke umjetničkog obrta, a zatim etnologije i arheologije.³⁸ Danica Pinterović sudjelovala je i u preseljenju Muzeja 1946.³⁹, iz prostora na tadašnjem Mažuranićevu vijencu 1 u zgradu Magistrata gdje se Muzej i danas nalazi.

Sl. 5. Knjiga dr. Danice Pinterović *Teodora – vizantiska carica* iz 1934. godine, foto: M. Kovač, 2015.

Nakon umirovljenja dr. Josipa Bösendorfera 1949., Danica Pinterović postala je vršiteljica dužnosti direktorice Muzeja Slavonije i tu dužnost obavlja do 1952. Iste godine postaje direktoricom Muzeja Slavonije i na tom mjestu ostaje do umirovljenja 1961. (Sl. 6).⁴⁰

promovirana je u doktoricu povijesti 11. ožujka 1934. godine, ali to ne mora značiti da je disertacija tiskana poslije promocije. No, sa sigurnošću možemo tvrditi da je otisnuta prije same objave u *Morgenblattu*, prije 10. travnja 1934. godine.

³⁵ Sršan, 2009.a, str. 215; Vinaj, 2007./2008., str. 24.

³⁶ Državni muzej u Osijeku preimenovan je u Muzej Slavonije 1947. godine. (Radić, 1999., str. 110).

³⁷ Popis, 2001., str. 83; Vinaj, 2007./2008., str. 24.

³⁸ *Dnevnik I*; Malbaša, 1977., str. 354.

³⁹ Malbaša, 1977., str. 354.

⁴⁰ Vikić, 1978./1979., str. 8.

DR. DANICA PINTEROVIĆ –
NAJZNAČAJNIJA KULTURNA DJELATNICA
GRADA OSIJEKA

Već i do sada navedeni podaci o obrazovanju i stručnom radu dr. Danice Pinterović dovoljno su impresivni. No, zašto je dr. Danica Pinterović najznačajnija kulturna djelatnica grada Osijeka? Krenimo redom:

Njezinim dolaskom u Muzej, Josip Bösendorfer dobio je čvrst oslonac u svakodnevnom muzejskom radu, i u ustanovi, i na terenu. Prethodno upoznata s radom na knjižnoj građi, zahvaljujući organizacijskim sposobnostima, uspjela je popisati i srediti knjižnu građu koja je u to vrijeme u velikim količinama pristizala u Muzej.⁴¹

Od 1. siječnja 1947. Danica Pinterović počela je sustavno voditi *Dnevnik rada* Muzeja Slavonije⁴² u kojima je ostalo sačuvano obilje podataka vezanih ne samo uz svakodnevne poslove u Muzeju, već i gradska događanja, muzejske izložbe, posjete, terenske obilaski i istraživanja. *Dnevnik rada Danice Pinterović*⁴³ i danas pri radu koriste kustosi Muzeja Slavonije te oni često služe kao ključ u rješavanju brojnih nedoumica i nepoznanica vezanih uz predmete pojedinih zbirki. *Dnevnik rada* vodila je više od 27 godina (Sl. 7), gotovo svakodnevno kada je bila prisutna u Muzeju, dok su u njezinu odsustvu *Dnevnik* vodili drugi zaposlenici Muzeja, poput Hilde Hečej⁴⁴, Zdenke Lechner⁴⁵ ili Mirka Bulata⁴⁶.

Tijekom 1945. i 1946. Danica Pinterović bila je članica⁴⁷ Komisije za sakupljanje i zaštitu kulturnih spomenika u Narodnoj Republici Hrvatskoj, znanoj kao KOMZA, koja je evidentirala i spašavala ugroženu kulturno-povijesnu građu Osijeka i slavonskih dvoraca.⁴⁸ Zahvaljujući tome radu, ostao je očuvan značajan dio umjetnina plemićkih obitelji Slavonije.

Nakon preseljenja Muzeja, 1946. godine, na današnju adresu na Trgu Sv. Trojstva 6, javila se potreba za stalnim postavom. Danica Pinterović uredila je prve stalne postave pojedinih odjela Muzeja, a ujedno je i samim radom na građi potaknula njihovo utemeljenje, poput Odjela umjetničkog

obrta, Etnološkog i Arheološkog odjela.⁴⁹

Od svog je dolaska u Muzej Slavonije često odlazila ne terenske izvide, etnološke i arheološke, što je detaljno bilježila u *Dnevnik rada*, brojne bilježnice i listove na koje je crtala skice pročelja slavonskih kuća, dijelove nošnji, namještaja, arheoloških predmeta i terenske skice lokaliteta.⁵⁰ Na terenske izvide odlazila je na svom biciklu, ako bi se snašla ili imala dovoljno sredstava, vlakom ili kamionom kojim se prevozila muzejska građa, a nerijetko je i pješčila na duge udaljenosti.⁵¹

Sl. 6. Dr. Danica Pinterović u lapidariju Muzeja Slavonije 1967. godine, Zbirka fotografija Muzeja Slavonije

Kako se terenskim radom isprofilirala kao vrsna poznavateljica Osijeka i okolice, 1948. imenovana je počasnom konzervatoricom za grad i kotar Osijek, *kako na aktivnoj zaštiti, evidenciji, inspekciji, tako i na propagandi spomenika kulture*⁵². Na toj je dužnosti ostala sve do 1954., kada ju zamjenjuje inženjer arhitekture Blaž Misita-Katušić.⁵³ Velik doprinos Danice Pinterović očuvanju kulturne baštine grada Osijeka očituje se u izradi prvoga

⁴¹ Muzej je u to doba postao obogaćen gradom Knjižnice Gradskog načelstva, dijelom knjižnice vlastelinskih obitelji Prandau-Normann i obitelji Pejačević, da spomenemo samo neke. (Vinaj, M., 2007./2008., str. 24).

⁴² *Dnevnik rada* dr. Pinterović vodila je od 1. 1. 1947. do 1. 6. 1974. godine.

⁴³ Uvriježeni naziv za dnevnik rada koje je vodila dr. Danica Pinterović među kustosima Muzeja Slavonije. Danica Pinterović različito ih je imenovala kroz godine, tako da na dnevnicima nalazimo nazive: I. Dnevnik 1. I. 1947. do 31. XII. 1948.; II. Dnevnik 1. I. 1949. – 13. VI. 1950.; III. Dnevnik o radu u muzeju od 14. VI. 50. – 4. X. 1954.; IV. Dnevnik o radu u muzeju od 4. X. 1954. do juna 1960.; V. Dnevnik rada D. Pinterović 1. X. 1962. – 28. II. 66.; VI. Dnevnik rada dr. Danice Pinterović od 1. III. 66. – 9. VI. 68.; VII. Dnevnik rada dr. Danice Pinterović od 9. VI. 68. – 1. IX. 71.; VIII. Dnevnik rada dr. Danice Pinterović od sept. 1971. – 1. VI. 74. (*Dokumentarna zbirka*).

⁴⁴ Hilda Hečej bila je zaposlenica Muzeja od 1943. godine. Radila je na gotovo svim muzejskim poslovima, najviše u knjižnici Muzeja. (Malbaša, 1977., str. 355).

⁴⁵ Zdenka Lechner zaposlila se u Muzeju Slavonije 1951. godine kao etnolog. Od 1965. godine radi kao viši etnolog u Etnografskom muzeju u Zagrebu te nastavlja suradnju na Osječkom zborniku. (Ibidem, str. 356).

⁴⁶ Mirko Bulat prvi je fakultetski obrazovani arheolog jednopredmetne grupe zaposlen u Muzeju Slavonije (1956. godine). Bio je voditelj Arheološkog odjela Muzeja sve do umirovljenja 1992. godine. (Ibidem, str. 358).

⁴⁷ Članovi Komisije bili su i dr. Josip Bösendorfer, Josip Leović i Hilda Hečej, svi iz Muzeja Slavonije.

⁴⁸ Malbaša, 1977., str. 354; Balić, 1975., str. 145.

⁴⁹ Malbaša, 1977., str. 354; Burić, 1979., str. 11, *Dnevnik I; Dnevnik II*.

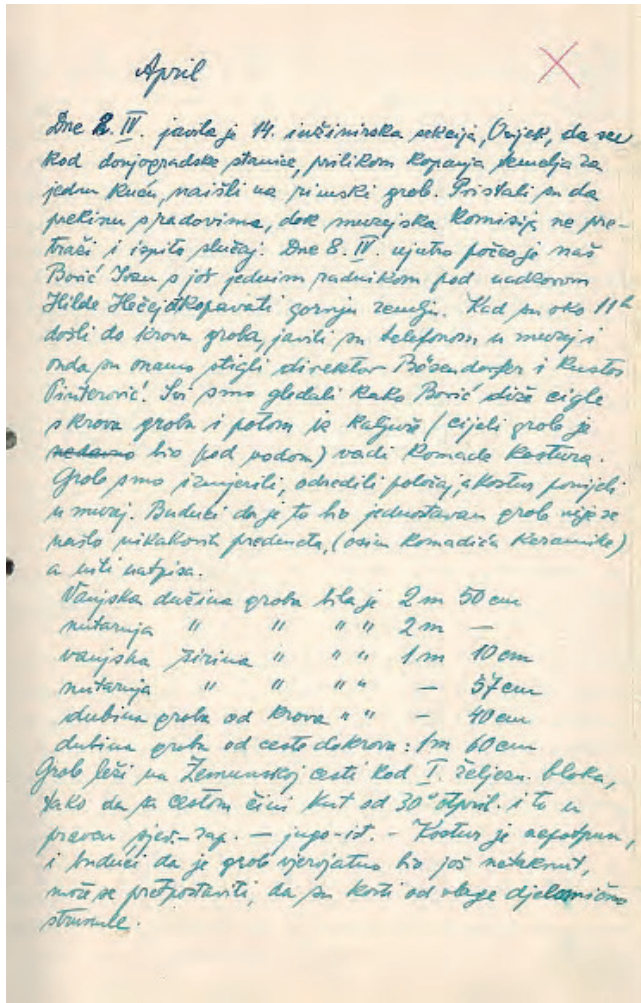
⁵⁰ Bilježnice, bilješke, skice i *Dnevnik rada* nalaze se u Dokumentarnoj zbirci Povijesnog odjela Muzeja Slavonije.

⁵¹ *Dnevnik I; Dnevnik II*.

⁵² Balić, 1975., str. 145.

⁵³ Kako dr. Pinterović navodi u dokumentarnom filmu „Dr. Danica Pinterović“. (*Dokumentarni film*, 1976).

poslijeratnog *Pravilnika o očuvanju starina grada Osijeka*⁵⁴, kao i brojnih evidencija spomenika kulture na području grada i kotara Osijek⁵⁵. Zaštitom spomenika kulture bavila se do šezdesetih godina, usko surađujući s dr. Anđelom Horvat na evidenciji spomenika kulture u istočnoj Slavoniji, Baranji i Srijemu.⁵⁶

Sl. 7. Stranica iz *Dnevnik rada Danice Pinterović I.* (1. 1. 1947. – 31. 12. 1948.), nadnevak 2. IV. 1947., Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije

Kako smo spomenuli, od 1949. bila je upraviteljica Muzeja Slavonije, što ju čini prvom ženom u povijesti Muzeja Slavonije na toj funkciji. Za njezina se mandata sustavno povećavao broj kustosa, tako da je svaki odjel imao svog kustosa, što je dovelo do veće specijalizacije osoblja te povećanja stručne i znanstvene produkcije radova. Danica Pinterović je za svog ravnjanja Muzejom Slavonije dovela brojne stručnjake, među kojima je i grafičar Jovan Gojković⁵⁷, koji se u Muzeju zapošljava 1949. te skrbi za galerijsku građu slika i skulptura. Danica Pinterović

⁵⁴ *Pravilnik, 1949.*

⁵⁵ Neki od primjeraka ovih rukopisa nalaze se u Fasciklu „Osijek – Spomenici kulture – Konzervatorstvo“ u Dokumentarnoj zbirci Povijesnog odjela Muzeja Slavonije.

⁵⁶ Balić, 1975., str. 146.

⁵⁷ Jovan Gojković bio je poznati osječki grafičar i akvarelist. Od 1949. godine, nakon 30. godina rada u osječkoj tvornici *Schicht*, prelazi u Muzej Slavonije, a od 1952. godine vrši dužnost direktora Galerije slika u Osijeku. (Malbaša, 1977., str. 355–356).

1951. pozvala je u Muzej svoju kolegicu sa Ženske realne gimnazije, prof. Mariju Malbašu, koja preuzima muzejsku knjižnicu. Iste godine u Muzej Slavonije dolazi i Zdenka Lechner, koja preuzima Etnološki odjel, te povjesničar Emil Spajić⁵⁸, koji se skrbi za Odjel NOB-a. Inženjer Blaž Misita-Katušić⁵⁹ dolazi u Muzej kao honorarni konzervatorski izaslanik 1953., a povjesničar dr. Ive Mažuran⁶⁰ 1954. u Historijski odjel. Prvi fakultetski obrazovani jednopredmetni arheolog – Mirko Bulat, zaposlio se u Muzeju Slavonije 1956. godine.⁶¹

Muzej Slavonije 2. prosinca 1951. otvorio je, zalaganjem i radom Danice Pinterović, prvi stalni postav Odjela umjetničkog obrta, predstavljen stilskim namještajem.⁶² Godinu dana kasnije Danica Pinterović objavila je knjižicu *Povijest namještaja ilustrirana primjerima Muzeja Slavonije*, prvu takvu publikaciju na ovim prostorima.

Danica Pinterović vodila je i zaštitna iskopavanja na području Osijeka i okolice što je jasno vidljivo iz njezinih *Dnevnika rada*. Osim iskopavanja na području Osijeka vodila je i sudjelovala na arheološkim istraživanjima u Baranji (Bilje, Lug, Popovac, Kneževi Vinogradi, Zmajevac, Beli Manastir i Batina) te Našicama i Iloku.⁶³

Autorica je brojnih stručnih i znanstvenih radova, koje je objavljivala u eminentnim domaćim, ali i stranim publikacijama. Njezino područje interesa prvotno su bile etnologija i umjetnički obrt, no nakon 1953. gotovo se u potpunosti posvećuje arheologiji, posebno antičkoj Mursi te se u razdoblju 50-ih i 60-ih godina prošloga stoljeća primjećuje hiperprodukcija radova vezanih uz arheološke nalaze i povijest Murse.

Ponovno je 1954. pokrenula, za Josipa Bösendorfera zabranjeni⁶⁴, *Osječki zbornik*⁶⁵ – stručno glasilo Muzeja Slavonije, kojemu je bila glavna urednica sve do 1969.

Autorica je brojnih potpisanih i nepotpisanih članaka, osvrta i feljtona u osječkim dnevnim novinama *Glas Slavonije*, gdje je tema uvijek gotovo isključivo Osijek i teme blisko vezane uz njega. Znanstveno-popularno obrađivala je antičku Mursu, građanski Osijek 19. stoljeća, ali i aktualnu situaciju na kulturnoj sceni grada Osijeka, gdje je najčešće donosila vijesti iz Muzeja Slavonije pišući o priljevu građe, izložbama koje su postavljene u Muzeju, ali i likovne osvrte i feljtone⁶⁶.

Danica Pinterović imala je posebno razvijen senzibilitet

⁵⁸ Emil Spajić zapošljava se u Muzeju Slavonije 1951. godine te preuzima Odjel NOB-a. Kasnije se posvetio arheologiji te posebno numizmatici, a od 1961. nasljeđuje dr. Pinterović na mjestu direktora Muzeja Slavonije. (Malbaša, 1977., str. 357).

⁵⁹ Blaž Misita-Katušić studirao je tehniku i arhitekturu u Beču, Pragu i Liegeu. Nakon dr. Pinterović imenovan je konzervatorskim izaslanikom što je bio prvi korak pri osamostaljenju konzervatorske službe i osnivanju Zavoda za zaštitu spomenika kulture. (Malbaša, 1977., str. 357).

⁶⁰ Dr. Ive Mažuran od 1954. godine radi kao povjesničar u Muzeju Slavonije, a 1960. godine prelazi u tadašnji Historijski arhiv u Osijeku. Njegovi radovi bili su vezani uz povijest Osijeka i Slavonije. (Malbaša, 1977., str. 357–358).

⁶¹ Malbaša, 1977., str. 358.

⁶² *Dnevnik III.*, nadnevak 2. 12. 1951.

⁶³ *Dnevnik I. – VIII.*

⁶⁴ *Osječki zbornik* nije izlazio šest godina zbog zabrane nakon dvobroja II – III i pisanju dr. Bösendorfera i prof. Medveda. (Grubišić, 2004., str. 123–124).

⁶⁵ Malbaša, 1977., str. 354.

⁶⁶ Možda su najpoznatiji njezini feljtoni o osječkim grobljima.

Sl. 8. Dio postava izložbe „Danica Pinterović – Sve za Muzej“ (2015.) s 24 arhivske kutije u kojima se čuva korespondencija dr. Danice Pinterović, foto: M. Just, 2015.

za likovnu umjetnost, vidljiv iz njezina spomen-albuma koji se čuva u Muzeju Slavonije.⁶⁷ Iz njega doznajemo kako je na svojim brojnim putovanjima i pri posjetima brojnim svjetski poznatim muzejima kupovala i vrijedno skupljala reprodukcije djela velikih majstora, kao i razglednice i fotografije europskih gradova te ih pomno uvezivala u album.

Njezina ljubav prema likovnoj umjetnosti vidljiva je i iz njezine predane i dugogodišnje korespondencije s umjetnicima, kao što su Vanja Radauš i Oscar Nemon, ali i kontakata s Vladimirom Becićem i Rudolfom Lešićem te dugogodišnjoj uspješnoj suradnji s Jovanom Gojkovićem i Josipom Leovićem.⁶⁸ Njezin afinitet prema likovnoj umjetnosti očituje se i u brojnim člancima u dnevniku Glas Slavonije kao i stručno-znanstvenim časopisima, gdje je često pisala o osječkim umjetnicima: „Jubilarna Leovićeva izložba“ (*Glas Slavonije*, br. 5569, Osijek, 9. 11. 1956.), „Život i rad Jovana Gojkovića“ (*Osječki zbornik VI*, 1958.), „O kolekciji umjetničkih slika Bernarda Krešića“ (*Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske* 12, 1963.) i „Oscar Nemon“ (*Osječki zbornik XI*, 1967.), da navedemo samo neke.

Dugi je niz godina predano održavala veze s domaćim i inozemnim stručnjacima iz raznih područja, s kojima je razmjenjivala stručne informacije, literaturu, dogovarala susrete i druženja te odlazila na znanstvene skupove. Od inozemnih znanstvenika ovdje valja posebno spomenuti: Howarda Comforta (Haverford College, Haverford, SAD),

Jenu Fitza i Andreasa Alföldia (Sveučilište u Budimpešti, Mađarska), Hansa Klumbacha (Römisch-Germanischen Zentralmuseum u Mainzu, Njemačka), Rudolfa Nolla (Kunsthistorisches Museum u Beču, Austrija), Henrija Dorru (Corcoran Gallery of Art u Washingtonu, SAD) i Alberta van Giffena (Sveučilište u Groningenu, Nizozemska). Od domaćih stručnjaka valja spomenuti: Antuna Bauera, Julija Benešića, Milana Preloga, Zdenka i Kseniju Vinski, Aleksandara Stipčevića, Lelju Dobronić, Grgu Gamulina, Anu Deanović, Grgu Novaka, Radoslava Franjetića itd. Među njezinim pismima nalazimo i pisma poznatih književnika i likovnih umjetnika: Matka Peića, Jagode Truhelke, Vanje Radauša, Ota Švajcera, Guida Jenya i Vladimira Becića (Sl. 8).⁶⁹

Kao predavačica, održala je brojna izlaganja vezana uz povijest Osijeka i drugih slavonskih gradova te je često bila pozivana kao gost predavač u razna društva prijatelja starina u Valpovo, Đakovo, Vukovar, Našice, Pakrac, Županju i brojne druge slavonske gradove, što je vidljivo iz *Dnevnika rada* i njezine korespondencije. Često je bila intervjuirana za potrebe radijskog programa, u kojem je govorila o povijesti grada i zaštiti spomeničke baštine.⁷⁰

O njezinu angažmanu u muzejskoj struci govore brojna članstva u društvima u Hrvatskoj i inozemstvu, što je vidljivo iz dokumentacije koja se danas čuva u Muzeju Slavonije, poput: Društva muzealaca Hrvatske (Sl. 9), Društva muzejsko-konzervatorskih naučnih radnika Narodne Republike Hrvatske (Podružnice za Slavoniju),

⁶⁷ Danas se čuva u Dokumentarnoj zbirci Povijesnog odjela Muzeja Slavonije.

⁶⁸ *Pisma*.

⁶⁹ *Ibidem*.

⁷⁰ Balić, 1975., str. 145., *Dnevnik I. – VIII.; Pisma*.

Sl. 9. Sastanak slavonske podružnice Društva muzealaca Hrvatske u Vukovaru 24. 8. 1953. godine (Danica Pinterović sjedi četvrta s desna, između Josipa Leovića i Marije Malbaše), Zbirka fotografija Muzeja Slavonije

Društva konzervatorskih radnika Jugoslavije (Podružnica za Hrvatsku), Arheološkog društva Jugoslavije, Etnološkog društva Jugoslavije, Društva prijatelja starina „Mursa“, Geografskog društva Hrvatske, Društva prijatelja umjetnosti Hrvatske, Društva prijatelja starina Valpovo, Društva historičara umjetnosti Narodne Republike Hrvatske, Udruženja likovnih umjetnika Hrvatske (Podružnice za Slavoniju), American Association of Museums (danas American Alliance of Museums, SAD), kao i Institute of Archaeology (University of London, Velika Britanija).⁷¹

Kao iskusna ekspertica, često je pozivana u brojne komisije, odbore i vijeća grada Osijeka: Odbora za kulturu i umjetnost, kao i Odbora za umjetničke galerije Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu Narodne Republike Hrvatske, Komisije Savjeta za kulturu Narodnog odbora kotara Osijek, Savjeta Historijskog arhiva u Osijeku, Komisije za imenovanje ulica Narodnog odbora općine Osijek, Kluba kulturnih radnika Osijek, Pododbora Matice hrvatske u Osijeku, Inicijativnog odbora Osijek za Festival kratkometražnih filmova Narodne Republike Hrvatske, Organizacijskog odbora simpozija „Osijek kao polarizacijsko žarište“, Organizacijskog odbora za proslavu 95. obljetnice esperanta u Osijeku i Jugoslaviji i brojne druge.⁷²

Nakon umirovljenja 1961., dr. Pinterović nastavila se aktivno baviti znanstvenim radom kao honorarni znanstveni suradnik Muzeja i na tom je mjestu ostala sve do 1974.⁷³

Kao etablirana ekspertica na području rimske provincijalne arheologije, Međuakademijski odbor imenovao ju je voditeljicom istraživanja na hrvatskom dijelu limesa, suradnicom na izradi *Tabule Imperii Romani* te proučavanju epigrafskih natpisa s područja Slavonije i Baranje. U suradnji s američkim timom arheologa, na čelu s dr. Stephanom Foltinyjem, 1970. godine vodila je arheološka iskopavanja na Batini.⁷⁴

Umirovljenje ne samo da nije spriječilo Danicu Pinterović da se aktivno bavi istraživačkim radom, već joj je pružilo još veću mogućnost stručnog i znanstvenog usavršavanja. Danica Pinterović aplicirala je na stipendije te je tako 1963. i 1964. boravila u Sjedinjenim Američkim Državama na studijskom putovanju, gdje je u New Yorku proučavala zbirke Metropolitan muzeja, posjećivala muzeje i obilazila univerzitetske zbirke u Pennsilvaniji.⁷⁵ Na tom proputovanju upoznala je dr. Howarda Comfорта⁷⁶, stručnjaka svjetskoga glasa specijaliziranog za pitanja terra sigillate i aretinske keramike. S dr. Comfortom ostala je u kontaktu dugi niz godina te joj je on 1967. napisao preporuku za stipendiju, American Philosophical Societyja, koju je naposljetku i dobila.⁷⁷ Valja napomenuti da je u to vrijeme Danica Pinterović bila u 70. godini života, no

⁷¹ *Ostavština dr. Danice Pinterović.*

⁷² *Ibidem.*

⁷³ Malbaša, 1977., str. 354.

⁷⁴ Malbaša, 1977., str. 354., *Pisma, Dnevnik VII.; Dnevnik VIII.*

⁷⁵ Vikić, 1978./1979., str. 8.

⁷⁶ Howard Comfort, američki arheolog i filolog. Bio je svjetski poznat stručnjak za rimsku keramiku (terra sigillatu i aretinsku keramiku) te jedan od osnivača i prvi predsjednik *Rei Cretariae Romanae Favtores* (organizacije proučavatelja rimske keramike). Dugi je niz godina bio profesor na Fakultetu u Haverfordu u SAD-u. (COMFORT, Howard, Database of Classical Scholars, Posjet/Access: <https://dbs.rutgers.edu/index.php?page=person&id=999> [27/11/2015]).

⁷⁷ *Pisma.*

to ju nije spriječilo da uz pomoć stipendije posjeti Veliku Britaniju i lokalitete uz Germanski i Dunavski limes, kao i muzeje na trasi limesa.⁷⁸

Kad je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti 1974. u Osijeku otvorila Centar za znanstveni i umjetnički rad, Danica Pinterović prešla je iz Muzeja na poziciju vanjskog znanstvenog suradnika Zavoda. Vanjski suradnik Zavoda ostala je sve do smrti 1985.⁷⁹

Pod okriljem Centra za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, Danica Pinterović objavila je 1978. svoje životno djelo *Mursa i njeno područje u antičko doba*⁸⁰. Ovo je djelo bilo kruna njezine duge i plodne karijere.

Iste te 1978. Danica Pinterović dobila je najviše državno priznanje – Državnu nagradu za znanstvenoistraživački rad na području arheologije, etnografije i muzeologije (nagradu za životno djelo) koja joj je uručena 7. travnja 1978. godine.⁸¹ U toj su se godini tako dogodila dva najveća priznanja Danici Pinterović – objava *Murse*, njezin *opus magnum*, i nagrada za životno djelo.

Osim te, za njezin rad najznačajnije nagrade, Danica Pinterović dobitnica je i brojnih drugih nagrada: Orden rada III. reda za doprinos društvu (1957.), Nagrada grada Osijeka za doprinos na području muzeologije (1961.), Izbor za vanjskog člana Instituta za povijest umjetnosti i arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu (1961.), Počasna članica Arheološkog društva Jugoslavije (1966.), Počasna članica Arheološkog društva Hrvatske (1967.), Nagrada grada Osijeka za životno djelo „Božidar Maslarić“ (1969.), Priznanje Jevrejske općine Osijek povodom 50. godišnjice Općine (1970.), Počasna članica Društva konzervatora Hrvatske (1974.), Jubilarna medalja Saveza društava konzervatora Jugoslavije (1975.), Povelja s plaketom Saveza arheoloških društava Jugoslavije (1976.), Pečat grada Osijeka (1982.) i Povelja zaslužnog muzejskog radnika Jugoslavije (1983.).⁸²

Dr. Danica Pinterović (Sl. 10) preminula je 17. siječnja 1985. godine u Osijeku u 88. godini života te je sahranjena u obiteljskoj grobnici Pinterović⁸³ na osječkom groblju Sv. Ane.

ZAKLJUČAK

Dr. Danica Pinterović cijelu je svoju, šezdeset i šest godina dugu⁸⁴ profesionalnu karijeru posvetila rodnom Osijeku, kao profesorica i muzealka. Kao znanstvenica, uživala je velik ugled u domaćoj i inozemnoj javnosti, bila

je članica brojnih društava i dobitnica najviših državnih odlikovanja za stručni i znanstveni rad, objavljivala je radove iz brojnih područja te bila članica mnogih gradskih kulturnih tijela. Njezini nebrojeni tekstovi, članci, vijesti i feljtoni posvećeni gradu Osijeku, kao i neumoran muzejski rad, ističu je kao neizostavnu veličinu kulturnoga života grada. I danas je njezino ime nezaobilazna konstanta u stručnim i znanstvenim krugovima ne samo Osijeka, već i šire, jer njezina je *Mursa i njeno područje u antičko doba* i dalje najčešće citirano djelo u znanstvenim radovima kad je riječ o rimskoj Mursi, kao što je i dalje to djelo sastavni dio literature na sveučilištima. Svojim predanim i sustavnim radom, ponajprije organizacijskim sposobnostima pri obradi i konstituiranju muzejskih zbirki, dr. Danica Pinterović postavila je čvrste temelje današnjem radu Muzeja Slavonije, najvećem kompleksnom muzeju u Republici Hrvatskoj.

Sl. 10. Dr. Danica Pinterović fotografirana 1984. godine, Privatne fotografije obitelji dr. Danice Pinterović

⁷⁸ Vikić, 1978./1979., str. 8.

⁷⁹ Pinterović, 2014., str. 420.

⁸⁰ Više u: Pinterović, D., 1978., *Mursa i njeno područje u antičko doba*, Osijek – Zagreb : Zavod za umjetnički i znanstveni rad JAZU.

⁸¹ *Obrazloženja znanstvenog doprinosa za nagrađene znanstvenike državnom nagradom za znanstvenoistraživački rad za 1978. godinu*, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Posjet/Access: https://mzo.hr/sites/default/files/migrated/odluka_o_nagrađivanju_znanstvenih_radnika_1978.pdf [27/11/2015]; Vikić, 1978./1979., str. 8.

⁸² Balić, 1978./1979., str. 10; *Nagrade dr. Pinterović*.

⁸³ U grobnici su sahranjeni Danićini otac Antun i majka Ana Nina (rod. Voraček), brat Milovan te njegova supruga Anica (rod. Schein).

⁸⁴ U ovo ubrajamo aktivne godine rada (1919. – 1961.) i godine u mirovini (1961. – 1985.).

LITERATURA

BALIĆ, M., 1975., Trideset godina zaštite spomenika kulture u Slavoniji 1945.-1975., Muzeologija No. 19, Zagreb, 144–152.

BALIĆ, M., 1978./1979., Konzervatorski rad dr. Danice Pinterović, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske 4 – 5, Zagreb, 10.

BURIĆ, V., 1979., Stotinu godina Muzeja u Osijeku / Hundert Jahre des Museums in Osijek, Osječki zbornik XVII, Osijek, 5–15.

DR. B., 1934., „Theodora, Kaiserin von Byzanz“, Morgenblatt, Nr. 84, Osijek, 10. 4. 1934., 6.

GRUBIŠIĆ, A., 2004., O jednoj zabrani „Osječkoga zbornika“, Osječki zbornik 27, Osijek, 121–126.

LONČAR, I., 2011., Udruga Hrvatska žena u Osijeku, Scrinia Slavonica 11, Osijek, str. 207–258.

MALBAŠA, M., 1977., Stručno osoblje zaposleno u Muzeju od osnutka do danas, Osječki zbornik XVI, Osijek, 351–361.

PINTEROVIĆ, 2006., PINTEROVIĆ, DANICA, U: RAVLIĆ, S. (ed.), 2006., HRVATSKA OPĆA ENCIKLOPEDIJA 8, O – Pre, Zagreb : Leksigrafski zavod Miroslav Krleža, 469.

PINTEROVIĆ, D. (ed. Mutnjaković, A.), 2014., Mursa, Osijek – Zagreb : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku i Muzej Slavonije.

POPIS, 2001., Popis ravnatelja, profesora i maturanata osječkih gimnazija 1729. – 2000. godine, U: MARTINČIĆ, L.J. (ed.), 2001., Gimnazije u Osijeku : ravnatelji, profesori i maturanti 1729. – 2000., Biblioteka Slavonije i Baranje, knjiga 5, Zagreb – Osijek : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, 67–238.

PREDAVANJE, 1932., „Predavanje u prostorijama »Hrvatske žene«“, Hrvatski list, 13/1932., broj 50, Osijek, 19. 2. 1932., 6.

PRVA, 1934., „Prva naša žena koja je dobila doktorat iz istorije“, Štampa, 1/1934, broj 2, Beograd, 12. 3. 1934., 3.

R. F. M., 1934., „Teodora, bizantinska carica“, Osječke novosti, 1934, broj 29, Osijek, 22. 7. 1934., 3.

RADIĆ, M., 1999., Muzej Slavonije u Osijeku 1877. – 1997., U: GÖRICKE-LUKIĆ, H., RADIĆ, M. i Vinaj. M. (eds.), Osnivači i prvi kustosi muzeja u Hrvatskoj : zbornik radova, Osijek : Muzej Slavonije, 104–116.

RADMAN, L.J., 2001., Povijesni pregled razvoja osječkih gimnazija, U: MARTINČIĆ, L.J. (ed.), 2001., Gimnazije u Osijeku : ravnatelji, profesori i maturanti 1729. – 2000., Biblioteka Slavonije i Baranje, knjiga 5, Zagreb – Osijek : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, 9–38.

SRŠAN, S., 2009.a, Biografije učitelja i profesora osječkih gimnazija i srednjih škola od 1855. do 1945. godine, Osijek : Državni arhiv u Osijeku.

SRŠAN, S., 2009.b, Gradonačelnici slobodnog i kraljevskog grada Osijeka 1809. – 1945., Glasnik arhiva Slavonije i Baranje 10, Osijek, 80–116.

VIKIĆ, B., 1978./1979., Nagrada za životno djelo Danici Pinterović, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske 4 – 5, Zagreb, 8–9.

VINAJ, M., 2007./2008., Knjižnica Muzeja Slavonije – Strukovno naslijeđe Marije Malbaše, Knjižničarstvo : glasnik Društva bibliotekara Slavonije i Baranje 11/12, Osijek, 21–29.

ZEC, D., 2013., Josip Leović (1885. – 1963.). Osječki slikar, grafičar i kipar, Osijek : Galerija likovnih umjetnosti.

Hubert, rođ. Konjović (Osijek, 6. 4. 1946.), Ainmiller Strasse 7, 80801 München, Njemačka.

DNEVNIK I., Dnevnik rada Danice Pinterović I. (1. 1. 1947. – 31. 12. 1948.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DNEVNIK II., Dnevnik rada Danice Pinterović II. (1. 1. 1949. – 13. 6. 1950.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DNEVNIK III., Dnevnik rada Danice Pinterović III. (14. 6. 1950. – 4. 10. 1954.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DNEVNIK IV., Dnevnik rada Danice Pinterović IV. (4. 10. 1954. – juna 1960.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DNEVNIK V., Dnevnik rada Danice Pinterović V (1. 10. 1962. – 28. 2. 1966.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DNEVNIK VI., Dnevnik rada Danice Pinterović VI. (1. 3. 1966. – 9. 6. 1968.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DNEVNIK VII., Dnevnik rada Danice Pinterović VII. (9. 6. 1968. – 1. 9. 1971.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DNEVNIK VIII., Dnevnik rada Danice Pinterović VIII. (1. 9. 1971. – 1. 6. 1974.), Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

DOKUMENTARNI FILM, 1976, Značajni ljudi kulturnog života Osijeka: Dr. Danica Pinterović, HR-DAOS-506, Zbirka dokumentarnih filmova Filmoteka Osijek, film br. 36, 11. – 13. 5. 1976.

KAZIVANJE, Kazivanje pranećakinja akademske slikarice i restauratorice Camille Daxner, rođene Szinicz (Osijek, 24. 4. 1942.), Russweg 20, 1130 Wien, Austrija.

NAGRADE DR. PINTEROVIĆ, Nagrade dr. Danice Pinterović, Ostavština dr. Danice Pinterović, Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

OSTAVŠTINA DR. DANICE PINTEROVIĆ, Ostavština dr. Danice Pinterović, Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

PINTEROVIĆ, D., 1926., Carica Teodora, Psihologijski prikaz prema nekim izvorima VI. stoljeća, rukopis iz 1926., Osobni spisi dr. Danice Pinterović, Ostavština dr. Danice Pinterović, Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

PISMA, Pisma, Ostavština dr. Danice Pinterović, Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

PRAVILNIK, 1949., Pravilnik o čuvanju starina u gradu Osijeku, 12. VIII. 1949., grafitnom olovkom rukopisom dr. Pinterović, Fascikl „Osijek – Spomenici kulture – Konzervatorstvo“, Ostavština dr. Danice Pinterović, Dokumentarna zbirka Muzeja Slavonije.

ELEKTRONIČKI IZVORI

COMFORT, Howard, Database of Classical Scholars, Posjet/Access: <https://dbcs.rutgers.edu/index.php?page=person&id=999> [27/11/2015].

Obrazloženja znanstvenog doprinosa za nagrađene znanstvenike državnom nagradom za znanstvenoistraživački rad za 1978. godinu, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Posjet/Access: https://mzo.hr/sites/default/files/migrated/odluka_o_nagradivanju_znanstvenih_radnika_1978.pdf [27/11/2015].

Teodora: vizantiska carica (sr), PHAIDRA, Digitalni repozitorij Unverzitetu u Beogradu, Posjet/Access: https://phaidrabg.bg.ac.rs/detail_object/o:8932?tab=13 [25/11/2015].

DOKUMENTARNI IZVORI

DNEVNIK ANE PINTEROVIĆ, 1943., Dnevnik Ane Pinterović rođ. Voraček, rukopis iz rujna 1943. godine, Obiteljska ostavština praunuke akademske slikarice i restauratorice Camille Daxner, rođene Szinicz (Osijek, 24. 4. 1942.), Russweg 20, 1130 Wien, Austrija, i praunuke dipl. ing. arh. Ivane

WHY DR. DANICA PINTEROVIĆ IS THE MOST SIGNIFICANT CULTURAL WORKER FROM OSIJEK

S U M M A R Y

Dr. Danica Pinterović dedicated her whole sixty-six-year long career to her hometown of Osijek. When she started working in the Museum of Slavonia in 1941, she became dr. Josip Bösendorfer's right hand in everyday museum work and in the field. In 1945 and 1946, dr. Pinterović was a member of the Committee for the Collection and Preservation of Cultural Monuments and Antiquities (KOMZA) in Socialist Republic of Croatia, which recorded and salvaged the endangered cultural and historical material from Osijek and Slavonian castles.

Dr. Pinterović started systematically writing *Work Diaries*, in which we can find an abundance of data related to everyday work of the Museum, but also the events in the city, museum exhibitions, visits, fieldwork, and research. She also arranged the first permanent exhibitions of certain Museum departments and initiated their foundation by working on the materials. In 1948, dr. Pinterović became the honorary conservator of Osijek city and district, and her great contribution to the preservation of cultural heritage of Osijek became obvious in the making of the first Ordinance on the Preservation of Antiquities of the City of Osijek after the War. She became the director of the Museum of Slavonia in 1949, as the first woman in the history of the Museum in that position. During her term, the number of curators systematically grew, which led to higher staff specialization and a growing number of professional and scientific papers.

At first, her areas of interest were ethnology and arts and crafts, but after 1953, she became almost fully dedicated to archaeology. For a long period, she was committed to maintaining the relationships with national and international experts from various areas, with whom she exchanged professional information, literature, arranged meetings and social gatherings, and went to scientific conferences. We can see how engaged she was in the museum work from her numerous memberships in different societies in Croatia and

abroad. After she retired in 1961, dr. Pinterović continued to actively pursue scientific work as a freelance research associate in the Museum, the position she held until 1974.

Since she was an established expert for Roman provincial archaeology, the Interacademic Committee assigned her the role of the leader of the Croatian limes research, of an associate for drafting *Tabula Imperii Romani* and for studying epigraphs from Slavonia and Baranya area. In cooperation with an American team of archaeologists, led by dr. Stephan Foltiny, she was the leader of archaeological excavation team in Batina.

When Yugoslav Academy of Sciences and Arts opened the Center for Scientific and Artistic Work in Osijek in 1974, dr. Pinterović became their external research associate and remained in that position until 1985. Under the auspices of the Institute, dr. Pinterović published her most important work, *Mursa i njeno područje u antičko doba (Mursa and Its Surroundings in the Time of Antiquity)* in 1978. This work was the crown of her long and fruitful career. The same year, dr. Pinterović received the highest state award – the State Award for Scientific Research in the Field of Archaeology, Ethnography and Museology (Lifetime Achievement Award). Apart from that award, the most significant one for her work, dr. Pinterović received numerous other awards. Her name is a constant in professional and scientific circles, not only in Osijek, since *Mursa i njeno područje u antičko doba* is still the most often cited work in scientific papers about the Roman town of Mursa, and it is still a piece of literature used in universities. Dr. Danica Pinterović, with her dedicated and systematic work and, above all, her organizational skills in museum collections processing and constituting, laid the foundations of today's work of the Museum of Slavonia, the largest complex museum in the Republic of Croatia.